

внутрішнього виробника, а також заохочує нових гравців виходити на ринок усього регіону, а не лише свій локальний.

Враховуючи, що середній річний приріст є більшим нуля для усіх країн, можемо зробити висновок, що ЕЕА створила сприятливі та безпечні умови для внутрішнього виробника, а також заохочує нових гравців виходити на ринок усього регіону, а не лише свій локальний.

На нашу думку, дані вище згаданої таблиці можуть забезпечити розуміння темпів розвитку економік в Європейській економічній зоні та допомогти спрогнозувати головних експортерів на наступні 10 років. Такими гравцями будуть Німеччина, Нідерланди та Бельгія як сучасні топ-3, країни Балтії, Чехія, Румунія та Польща як країни, чиє приєднання відбулось після 2004 року. Вступ до ЄС, вигідне геополітичне розташування (ресурси та країни-сусіди), інвестиції Західних партнерів та дешевша кваліфікована робоча сила – усі ці фактори забезпечують їх стрімкий економічний ріст та можливість зайняти основні позиції в Європейській економічній зоні.

Перелік використаних джерел:

1. EEA Agreement. European Free Trade Association. European Free Trade Association. URL: <https://www.efta.int/eea/eea-agreement>.

2. Language selection. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/8/81/Intra-EU_update_March_2023.xlsx.

3. Total annual trade in goods between European Union member states from 2002 to 2022, by product category. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/1375025/eu-internal-trade-total-trade-product-categories/>.

4. Annual share of goods exports within the European Union, by member state from 2002 to 2021. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/1372938/eu-internal-trade-share-member-states/>

Дмитро Степанчук, Максим Живко
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

РЕФОРМИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У АРАБСЬКИХ КРАЇНАХ

Корпоративне управління відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та ефективності економічних систем країн по всьому світу. В арабських країнах, які переживають період інтенсивних економічних трансформацій, питання модернізації корпоративного управління набуває особливої актуальності. Зміни, що відбуваються в регіоні, стимулюють перегляд традиційних підходів до управління компаніями, адаптацію до глобальних стандартів, а також впровадження новітніх технологій і практик.

Корпоративне управління в арабських країнах традиційно характеризується сильним впливом сімейних власників та держави. Багато компаній перебувають під контролем сімей, які передають управлінські позиції з покоління в покоління, часто обмежуючи вплив зовнішніх акціонерів та інших зацікавлених сторін. Держава, в свою чергу, має вирішальний вплив на економіку через великі державні підприємства в ключових секторах, таких як нафта і газ, телекомунікації та банківський сектор [1].

З огляду на необхідність диверсифікації економіки та залучення іноземних інвестицій, арабські країни розпочали ряд економічних та регуляторних реформ. Впровадження міжнародних стандартів корпоративного управління, таких як прозорість фінансової звітності, захист прав акціонерів, та ефективна робота правління, стає важливим кроком на шляху до залучення інвестицій і підвищення конкурентоспроможності національних компаній.

Основні напрями реформ корпоративного управління:

- прозорість та підзвітність: акцент робиться на покращенні якості фінансової звітності та забезпеченні доступу до інформації для всіх зацікавлених сторін;

- роль правління: зміцнення ролі рад директорів у стратегічному управлінні компанією, забезпечення незалежності членів правління та їх відповідальності перед акціонерами;

- інновації та технологічний розвиток: інтеграція новітніх технологій у процеси управління та виробництва, стимулювання інноваційної активності та підтримка стартапів.

Незважаючи на значний прогрес у реформуванні корпоративного управління, арабські країни все ще стикаються з рядом викликів. Це включає опір змінам з боку традиційних сімейних власників, необхідність подолання бюрократичних бар'єрів, а також адаптацію до швидких змін в глобальній економіці та технологіях [2]. Водночас, поступове впровадження реформ створює потенціал для розвитку прозорого та ефективного корпоративного управління, здатного привабити іноземні інвестиції та стимулювати економічне зростання.

Глобалізація значною мірою впливає на корпоративне управління в арабських країнах, зокрема через посилення інтеграції регіональних компаній у світовий економічний простір. Адаптація до міжнародних стандартів корпоративного управління та звітності стає необхідною умовою для залучення іноземних інвестицій. Це, в свою чергу, спонукає арабські компанії до впровадження більш прозорих та відповідальних практик управління, включно з поліпшенням корпоративної культури, вдосконаленням систем внутрішнього контролю та управління ризиками [3].

Технологічний розвиток грає ключову роль у трансформації корпоративного управління. Цифровізація та інновації відкривають нові можливості для оптимізації управлінських процесів, підвищення ефективності операцій та поліпшення взаємодії з акціонерами та іншими зацікавленими сторонами. Впровадження сучасних ІТ-систем, блокчейн технологій для забезпечення прозорості та безпеки трансакцій, а також розробка мобільних

додатків для зручності акціонерів є прикладами, як технології можуть сприяти реформам у сфері корпоративного управління.

Соціальна відповідальність бізнесу (CSR) стає все більш важливою складовою корпоративного управління. Арабські компанії починають усвідомлювати, що відповідальне ставлення до суспільства, екології та етичні стандарти ведення бізнесу можуть значно підвищити їх репутацію та конкурентоспроможність. Ініціативи, спрямовані на підтримку місцевих громад, інвестиції в екологічні проєкти, а також забезпечення рівних можливостей для працівників є ключовими аспектами CSR, які все частіше втілюються в життя.

Розвиток управлінської освіти та підготовка кваліфікованих кадрів відіграють важливу роль у підвищенні рівня корпоративного управління. Програми MBA, спеціалізовані курси з корпоративного управління, а також професійні семінари та тренінги допомагають формувати нове покоління менеджерів, готових застосовувати сучасні підходи та методи управління.

Реформи корпоративного управління в арабських країнах є складним та багатогранним процесом, який вимагає злагодженої роботи урядів, бізнесу та громадянського суспільства. Проте, успішна реалізація цих реформ здатна не тільки сприяти економічному зростанню, але й забезпечити більш стабільне та справедливе суспільство.

Завершуючи аналіз реформ корпоративного управління в контексті економічних трансформацій в арабських країнах, можна відзначити, що цей процес має глибокий вплив на розвиток національних економік регіону. Сучасний етап трансформацій відкриває нові можливості для підвищення ефективності управління, залучення іноземних інвестицій, а також інтеграції арабських країн у світову економіку [4].

Реформи корпоративного управління в арабських країнах набувають особливої важливості на тлі глобальних економічних викликів і змін. Вони сприяють створенню стабільного і прозорого бізнес-середовища, зменшують ризики для інвесторів та покращують загальну інвестиційну привабливість регіону.

Проте, реформування корпоративного управління зіштовхується з рядом викликів, зокрема, з необхідністю подолання культурних та інституційних бар'єрів, а також зміцнення правової системи для захисту прав акціонерів та інших зацікавлених сторін. Адаптація до міжнародних стандартів вимагає значних зусиль з боку усіх учасників ринку.

Перспективи корпоративного управління в арабських країнах виглядають оптимістично з огляду на посилення ролі цифровізації та інновацій, що можуть сприяти подальшому вдосконаленню управлінських практик. Також, зростаючий інтерес до сталих інвестицій та соціально відповідального бізнесу може стимулювати арабські компанії до впровадження більш прозорих та ефективних моделей корпоративного управління.

Завдяки цим реформам, арабські країни мають потенціал не тільки для підвищення ефективності внутрішнього управління компаніями, але й для активнішої участі в глобальному економічному співтоваристві. Це, в свою чергу,

сприятиме довгостроковому економічному зростанню та соціальному прогресу в регіоні.

Перелік використаних джерел:

1. Alfordy, F. D., Othman, R. Legal Challenges Towards Achieving Corporate Governance Transformations in Emerging Economies—Minority Shareholders' Rights Protection: The Case of Saudi Arabia. *European Business Organization Law Review*. 2022. № 23(4). 997-1023.

2. Al Khabouri, F. Contextualising the development of the accounting profession and corporate governance in Oman: A Northian institutional approach (Doctoral dissertation, University of Southampton). 2023.

3. Hassaan, M., Salah, W. Corporate governance, financial transparency and currency devaluation shocks: evidence from Egypt. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*. 2023. № 23(6). 1251-1267.

4. Sleiman, A. E. H. The dynamics of the right to social protection in the arab region: exploring the role of the state in changing times. 2023.

Олександр Сохацький
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль

НЕРІВНІСТЬ ЯК НАСЛІДОК ГЛОБАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ТА ЗАГРОЗА ГЛОБАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Останні десять років Індекс глобальної безпеки невпинно зростає. Світ балансує на грані Третьої світової війни. У 2023 році на планеті зафіксовано 183 військових конфлікти та дві повномасштабні війни росії проти України та Ізраїлю проти ХАМАС.

Глобалізація та міжнародна інтеграція економік світу призвела до становлення світового порядку, який не сприймається багатьма країнами світу, зокрема ісламського світу та країнами Африки. Нерівність економічного розвитку спостерігається не лише між країнами колективного Заходу та Глобального Півдня, але й у середині багатих країн стрімко зростає різниця між доходами громадян, прошарок середнього класу суттєво скорочується.

Сьогодні серед наукової та політичної спільноти є спільне розуміння нерівності та бідності як загрози глобальній безпеці. Що ж пішло не так у здійсненні міжнародних відносин через домінуючі парадигми глобалізації, інтернаціоналізації та відкритості через лібералізацію торгівлі?

У Європі та Азії після падіння Берлінського муру переходом країн до ринкової економіки займалися міжнародні фінансові організації – МВФ та Світовий банк. Вони надавали дешеві кредити в обмін на проведення приватизації, зниження мит та захист прав власності. Неформальним лідером глобалізації стали Сполучені Штати. Ця країна не тільки просуvala ліберальні реформи та відкривала свої ринки для інших країн, а й виступала в ролі світового